

11-5-2017

Σε όλα τα πρωτόκολλα που έχουμε δει μέχρι τώρα, το πρώτο βήμα είναι να επιλέξουμε δύο μεγάλους πρώτους  $p$  και  $q$ . Πώς όμως τους επιλέγουμε;

- 1<sup>η</sup> προσέγγιση: διαλέγουμε έναν τυχαίο αριθμό και ελέγχουμε αν είναι πρώτος.
- 2<sup>η</sup> προσέγγιση: διαλέγω από ένα κατάλογο πρώτων αριθμών.

Η 2<sup>η</sup> προσέγγιση είναι ευάλωτη σε επιθέσεις στον κατάλογο. Αν δηλαδή κάποιος αποκτήσει πρόσβαση στον κατάλογο από τον οποίο διαλέγουμε τους  $p$  και  $q$ , τότε θα μπορεί να αποκρυπτογραφήσει τα μηνύματά μας οποιοδήποτε πρωτόκολλο και αν χρησιμοποιήσουμε.

Η 1<sup>η</sup> προσέγγιση γεννά δύο ερωτήματα:

- Τι σημαίνει ότι ένας αριθμός είναι τυχαίος;
- Πώς μπορούμε να ελέγξουμε σε πολυωνυμικό χρόνο ότι ένας αριθμός είναι πρώτος;

Έστω ότι έχουμε να λύσουμε το παρακάτω πρόβλημα:

Έχουμε μια σειρά από  $n$  bits, από τα οποία τα  $n/2$  είναι 0 και τα υπόλοιπα  $n/2$  είναι 1. Σε πόσο χρόνο θα βρούμε τον πρώτο άσσο;

Οι ντετερμινιστικοί αλγόριθμοι που γνωρίζουμε μέχρι τώρα χρειάζονται χρόνο  $n/2+1$  για να επιλύσουν το πρόβλημα, με την παροχή του κατάλληλου στιγμιότυπου. Αν δηλαδή ο αντίπαλος που παρέχει τη σειρά γνωρίζει ποιόν αλγόριθμο θα χρησιμοποιήσουμε, θα μπορεί πάντα να μας δώσει μια σειρά για την οποία ο αλγόριθμος θα χρειαστεί χρόνο  $n/2+1$  για να λύσει το πρόβλημα.

Αν χρησιμοποιήσουμε ένα πιθανοτικό αλγόριθμο, εισάγεται η έννοια της **μέσης περίπτωσης**, δηλαδή το μέσο πλήθος των bit που πρέπει να εξετάσουμε για να βρούμε 1. Η **χειρότερη περίπτωση** δεν αλλάζει και είναι  $n/2+1$ . Για το πρόβλημα αυτό, η μέση περίπτωση είναι 2.

### Επιτυχής Πιθανοτικός Αλγόριθμος

Ένας πιθανοτικός αλγόριθμος θεωρείται επιτυχής αν έχει πιθανότητα επιτυχίας

$$Pr(\text{success}) \geq 1 - \frac{1}{n^c}, \text{ όπου } c \geq 1 \text{ σταθερά}$$

Χρησιμοποιώντας έναν πιθανοτικό αλγόριθμο θα πρέπει να εξετάσουμε τουλάχιστον  $\log_2 n$  για να λύσουμε το πρόβλημα.

### Τι σημαίνει ότι ένας αριθμός είναι τυχαίος;

Σημαίνει ότι αν παρατηρήσουμε  $n$  εξόδους, τότε δεν μπορούμε να αυξήσουμε την πιθανότητα να μαντέψουμε σωστά την επόμενη.

### Πρόβλημα

Έστω ότι έχουμε ένα κέρμα που φέρνει κορώνα με πιθανότητα  $p$  και γράμματα με πιθανότητα  $1-p$ . Πώς θα δημιουργήσουμε ένα τίμιο κέρμα (με  $p=0,5$ ) χρησιμοποιώντας αυτό που έχουμε;

2 ρίψεις του κέρματος που διαθέτουμε αντιστοιχούν σε μία του τίμιου, και κωδικοποιούνται ως εξής:

ΚΚ αγνοείται, ξαναρίχνουμε το κέρμα

ΓΚ 0

ΚΓ 1

ΓΓ αγνοείται, ξαναρίχνουμε το κέρμα

## Πρόβλημα ΠΡΩΤΟΣ(n)

Είσοδος: n

Έξοδος: είναι το n πρώτος;

Το πρόβλημα ανήκει στο σύνολο P, δηλαδή υπάρχουν αλγόριθμοι που το λύνουν σε πολυωνυμικό χρόνο. Όμως για να βρούμε από ποιούς p και q παραγοντοποιείται ο n, θα πρέπει να λύσουμε το πρόβλημα ΠΑΡΑΓΟΝΤΟΠΟΙΗΣΗ(n) το οποίο δεν λύνεται σε πολυωνυμικό χρόνο.

Πώς μπορούμε λοιπόν να αποδείξουμε ότι ένας αριθμός είναι πρώτος;

## Μικρό θεώρημα Fermat

Αυτή η προσέγγιση δεν δουλεύει.

Έστω p ένας πρώτος. Τότε για κάθε  $a \in \{1, 2, \dots, p-1\}$  (δηλαδή το a είναι ένας αριθμός που παράγει κάποια από τις ομάδες του p) ισχύει ότι  $a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$ .

FERMAT(n):

-διαλέγω ένα  $a \in \{1, 2, \dots, n-1\}$

-ελέγχω αν  $a^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$

-αν "ΟΧΙ" τότε "ΣΥΝΘΕΤΟΣ"

-αν "ΝΑΙ", επιστροφή στο πρώτο βήμα

Η προσέγγιση αυτή δεν δουλεύει επειδή υπάρχουν τιμές για το n για το οποίο δεν μπορούμε να έχουμε την απάντηση "ΟΧΙ".

## Αριθμοί Carmichael

Οι αριθμοί για τους οποίους ισχύει αυτό λέγονται αριθμοί Carmichael. Είναι σύνθετοι με  $\gcd(a,n)=1$ , και  $a^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$ . Τους αριθμούς αυτούς θα πρέπει είτε να τους θεωρήσουμε πρώτους, είτε να τους χρησιμοποιήσουμε για να παραγοντοποιήσουμε το n.

## Miller-Rabin

Αν ο p είναι πρώτος, τότε το  $x^2 \equiv 1 \pmod{p}$  έχει μόνο δυο ρίζες, 1 και p-1. Για παράδειγμα, το  $x^2 \equiv 1 \pmod{15}$  έχει 4 ρίζες, άρα το 15 δεν είναι πρώτος.

MILLER-RABIN(n):

for i=1 to k {

    a ← random

    witness(a,n) //είναι το a μάρτυρας ότι ο n είναι σύνθετος;

    if "true"

        then return "COMPOSITE"

    }

return "PRIME"

**Παρατήρηση:** Το ότι ένας αριθμός είναι μάρτυρας σημαίνει ότι είναι παράγοντας του n και είναι διαφορετικός από το 1 και το n. Αν το n είναι όντως σύνθετος, τότε η

πιθανότητα το  $a$  να είναι μάρτυρας είναι  $3/4$ . Η πιθανότητα να μην βρω κάποιο μάρτυρα σε  $k$  προσπάθειες είναι  $(1/4)^k$ .

WITNESS( $a, n$ )

$b_k, b_{k-1}, \dots, b_1$  //δυαδική αναπαράσταση  $n-1$

$d=1$

/\*Με αυτό το κομμάτι εξετάζουμε αν μπορούμε να βρούμε αντιπαράδειγμα για το Miller-Rabin\*/

for  $i=k$  down to 1 {

temp $\leftarrow$  $d$

$d\leftarrow d^2 \bmod n$

if  $d==1$  AND temp $\neq$ { $n-1, 1$ }

return TRUE

if  $b==1$

$d\leftarrow ad \bmod n$

}

/\*Με αυτό το κομμάτι εφαρμόζουμε το μικρό θεώρημα Fermat. Η τελική τιμή του  $d$  θα είναι  $n-1$ .\*/

if  $a^d \neq 1 \pmod n$

return TRUE

else

return FALSE

Έτσι, αν το  $n$  είναι σύνθετος, τότε θα βρούμε  $3n/4$  μάρτυρες. Για  $k$  προσπάθειες, η πιθανότητα το τεστ να πει ότι ο αριθμός είναι πρώτος, ενώ στην πραγματικότητα είναι

σύνθετος, είναι το πολύ  $1/4^k$  ή  $Pr(M-R \text{ πρώτος} | n \text{ σύνθετος}) = \frac{1}{4^k}$ . Η πιθανότητα

μειώνεται επειδή αφαιρούμε το κάθε  $a$  από το σύνολο των αριθμών που δεν είναι μάρτυρες, ώστε να μην το επιλέξουμε ξανά. Θα είμαστε σίγουροι για την απάντηση αν

δοκιμάσουμε  $\left(\frac{n}{4}\right)^k$  φορές.